

DANMARKS NATIONALBANK

27. NOVEMBER 2019 — NR. 24

STRESSTEST

Banker er dårligere rustet til stress

Nogle systemiske banker overskrider bufferkrav

Enkelte af de systemiske banker overskrider kravene til deres kapitalbuffer i et hårdt recessionsscenario, og de bør overveje, om de holder tilstrækkelig afstand til deres kapitalkrav.

Svagere indtjening presser bankerne

Bankerne klarer sig generelt dårligere end i tidligere stresstest. En af årsagerne er en svagere indtjening end i de seneste år, som gør, at bankerne har mindre at stå imod med under stress.

NEP-krav udfordrer banker

For at opfylde NEP-kravet under stress er det vigtigt at have rigelig kapital eller lang restløbetid på NEP-udstedelser. Stresstesten viser, at bankerne i et hårdt recessionsscenario vil få et stort udstedelsesbehov, hvis de fortsat skal opfylde NEP-kravene.

INDHOLD

- 2 ENKELTE SYSTEMISKE BANKER OVERSKRIDER RISIKOBASEREDE KAPITALKRAV
- 3 BANKER KAN FÅ VANSKELIGHEDER MED AT OVERHOLDE NEP-KRAV UNDER STRESS
- 5 STRESSTESTENS SCENARIER
- 6 BILAG 1: POPULATION I STRESSTESTEN
- 7 BILAG 2: SCENARIER I NATIONALBANKENS STRESSTEST

Nationalbanken foretager hvert halve år en stresstest af den danske banksektor. Stresstesten omfatter de største danske bankkoncerner.¹ I stresstesten sammenholdes bankernes kapital med de gældende kapitalkrav i tre scenarier: et grundforløb, et lavvækstscenarie og et hårdt recessionsscenario.² Formålet med stresstesten er at vurdere det finansielle system som helhed, og der offentliggøres derfor ikke resultater for den enkelte bank.

I forhold til stresstesten fra foråret er der flere banker, som enten overskrider eller er tæt på at overskride kravene til deres kapitalbuffer.³ Det skyldes bl.a. en svagere indtjening, som gør, at bankerne har et mindre overskud at tære på under stress. Mange af bankerne har samtidig undladt at benytte de seneste år, hvor overskuddene ellers har været store, til at styrke deres kapitalisering. Set i lyset den svagere indtjening bør bankerne genoverveje, om der fortsat er en passende afstand mellem deres kapitalisering og de samlede kapitalkrav.

Enkelte systemiske banker overskrider risikobaserede kapitalkrav

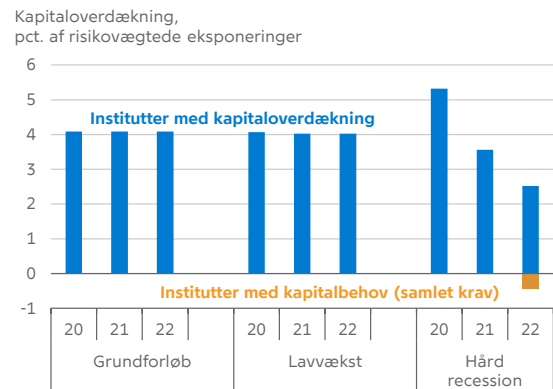
Stresstesten viser, at enkelte systemiske banker overskrider kravene til deres kapitalbuffer i et hårdt recessionsscenario, jf. figur 1.

Bankerne tjener generelt fortsat penge i stresstestens første år. I stresstesten antages det, at bankerne udbetaler hele indtjeningen, så længe den er positiv, og deres kapitalprocent overstiger det samlede kapitalkrav med mere end 3 procentpoint. Hvis bankerne i stedet brugte en del af indtjeningen til at opbygge kapital, vil de kunne reducere kapitalbehovet væsentligt.

Hvis bufferkravet overskrides, indtræder en række begrænsninger, fx i forhold til udbyttebetalinger og betaling af rente på hybride kapitalinstrumenter.

Nogle systemiske banker overskrider bufferkrav

Figur 1

Anm.: Figuren viser kapitaloverdækningen eller -behovet for de systemiske banker, der hhv. enten har kapitaloverdækning eller et kapitalbehov, som pct. af de systemiske bankers samlede risikovægtede eksponeringer. Når overdækningen i 2020 er højere i recessionsscenarioet end i de øvrige scenarier, skyldes det, at den kontracykliske buffer antages at blive frigivet i recessionsscenarioet.

Kilde: Finanstilsynet og egne beregninger.

Det kan svække bankernes mulighed for at hente ekstern finansiering på de finansielle markeder på et tidspunkt, hvor finansiering i forvejen er svært tilgængelig.

Bankerne skal overholde både minimums- og bufferkrav, jf. figur 2. Kapitalbevaringsbufferen og SIFI-kapitalbufferen har siden begyndelsen af 2019 været fuldt indfasede. Den kontracykliske kapitalbuffer er i dag 1,0 pct. og forhøjes gradvist frem mod december 2020 til 2,0. I stresstesten antager vi, at bufferen frigives i det hårde recessionsscenario.

Flere årsager til lavere kapitaloverdækning

De systemiske banker har generelt lavere kapitaloverdækning end i seneste halvårs stresstest, hvor flere dog også var tæt på at overskride bufferkravene. Det skyldes flere forhold. Over de seneste år er bankernes nettorenteindtægter faldet, mens deres omkostninger er steget. Det opvejes delvist, men

¹ Se bilag 1 for en oversigt over de banker, der indgår i stresstesten.

² Se bilag 2 for en oversigt over scenarierne.

³ Se Danmarks Nationalbank (2019), Banker skal forholde sig til nye krav i stresstest, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 10, 27. maj.

ikke helt, af øgede gebyrindtægter. Bankerne har derfor mindre at stå imod med i nedgangstider. Det betyder også, at det rammer hårdere, når fx nedskrivningerne stiger under stress.

Bankerne bliver også ramt af højere renteudgifter. I Nationalbankens stresstestmodel afhænger bankernes renteudgifter bl.a. af markedets syn på bankerne, deres tab under stress og sammensætningen af deres passiver. Det rammer derfor bankerne, at deres markedsværdi er faldet betydeligt i perioden forud for stresstesten, samtidig med at de lider større tab under stress. Det gælder særligt for banker, der er afhængige af markedsfinansiering.

Flere af de mindre, ikke-systemiske banker bryder kravet til deres kapitalbuffer i det hårde recessionsscenario, jf. figur 3. I 2022 mangler de ikke-systemiske banker samlet ca. 1,5 mia. kr. for at opfylde alle bufferkrav. Brud på bufferkravene i den størrelsesorden vurderes ikke at udgøre en trussel mod den finansielle stabilitet, og hvis de ikke-systemiske banker skulle bryde med bufferkravene og nærme sig minimumskravene, kan myndighederne gribe ind. Hvis det kommer til, at bankerne skal genoprettes eller afvikles, har myndighederne tilstrækkelige redskaber til at håndtere situationen, men de berørte bankers ejere og kreditorer risikerer at lide tab.

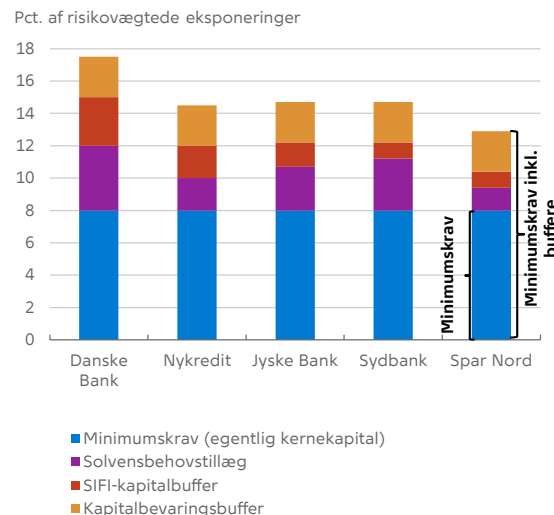
Samtlige banker, systemiske og ikke-systemiske, opfylder de risikobaserede minimumskrav og kravet om at have en gearingratio på mindst 3 pct. af deres ikke-risikovægtede eksponeringer i det hårde recessionsscenario.

Banker kan få vanskeligheder med at overholde NEP-krav under stress

De systemiske banker skal overholde et NEP-krav, der svarer til næsten to gange deres risikobaserede kapitalkrav.⁴ De kan overholde kravet med den kapital, de bruger til at opfylde kapitalkravene og med yderligere nedskrivningseggede passiver.

Sammensætningen af kapitalkrav for udvalgte systemiske banker

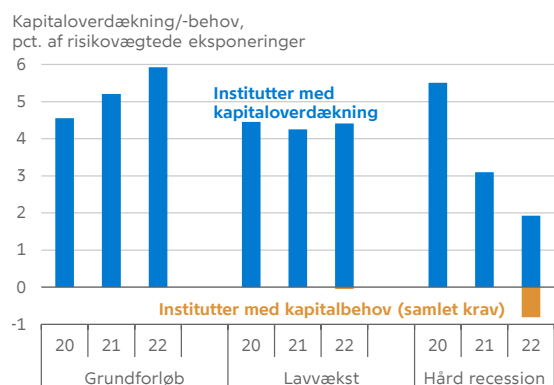
Figur 2

Anm.: Tal pr. medio 2019. I stresstesten (men ikke i figuren) er solvensbehovstillægget forøget for Danske Bank som følge af sagen om Flexinvest Fri. Den kontracykliske kapitalbuffer er ikke inkluderet i figuren.

De fleste ikke-systemiske banker opfylder bufferkrav, men enkelte bryder kravet

Figur 3

Anm.: Figuren viser kapitaloverdækningen eller kapitalbehovet for de ikke-systemiske banker, der hhv. enten har kapitaloverdækning eller et kapitalbehov, som pct. af de ikke-systemiske bankers samlede risikovægtede eksponeringer. Når overdækningen i 2020 er højere i recessionsscenarioet end i de øvrige scenarier, skyldes det, at den kontracykliske buffer antages at blive frigivet i recessionsscenarioet. Opbygningen af kapital i grundforløbet skyldes, at de ikke-systemiske banker antages at tilbageholde indtjening for at opfylde NEP-kravene, der gradvist indføres over perioden.

Kilde: Finanstilsynet og egne beregninger.

4 Den kontracykliske kapitalbuffer tælles kun med én gang.

Under stress lider bankerne tab, hvilket tærer på egenkapitalen. Derudover ophører flere af bankernes nedskrivningseggede passiver med at tælle med til at opfylde NEP-kravet, når deres restløbetid er mindre end 1 år. Hvis bankerne skal overholde deres NEP-krav, er de nødsaget til at udstede nye NEP-instrumenter for både at kompensere for tabet af kapital og bortfaldet af gamle udstedelser.

De systemiske banker vil få et stort behov for at udstede nye nedskrivningseggede passiver under stress, jf. figur 4. Figuren viser det underskud (eller udstedelsesbehov), de systemiske banker får i forhold til NEP-kravet under stress, hvis de ikke foretager nye udstedelser af nedskrivningseggede passiver i de sidste to og et halvt år af stresstesten.

Sammenlignet med stresstesten fra 1. halvår 2019 ser det ud til, at bankerne nu får endnu vanskeligere ved at opfylde NEP-kravene under stress.⁵ Det skyldes både, at bankerne dette halvår er hårdere ramt af stress som følge af et svagere udgangspunkt, og at NEP-kravet for visse bankers vedkommende er steget.⁶ Derudover kan det også påvirke resultaterne, at scenarierne løber et halvt år længere i denne stresstest.

NEP-kravet trådte først i kraft medio 2019. I det omfang bankerne fortsat er ved at opbygge deres beholdninger af nedskrivningseggede passiver, må de formodes at være bedre forberedt, hvis en krise skulle indtræffe et stykke tid ude i fremtiden.

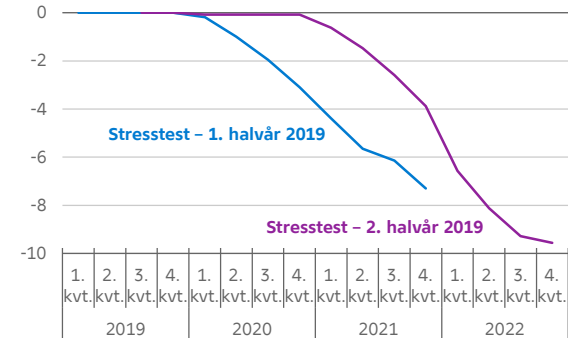
Nogle af bankernes seneste NEP-udstedelser har en restløbetid på 5 år eller mere. Det bidrager til at begrænse det kortsigtede udstedelsesbehov. Men der er fortsat mange gamle udstedelser, der inden for ét år ophører med at kunne tælle med som NEP.

Ulig de systemiske banker opfylder de ikke-systemiske banker hovedsageligt NEP-kravet med egenka-

NEP-krav udfordrer systemiske banker under stress

Figur 4

NEP-underskud (udstedelsesbehov), pct. af risikovægtede eksponeringer

Anm.: NEP-underskuddet er defineret som det beløb, bankerne mangler for at opfylde NEP-kravet divideret med de samlede risikovægtede eksponeringer. Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i det hårde recessions-scenarie, og samtlige udstedelser, der ophører med at tælle med som NEP før medio 2020, antages at blive refinansieret. Bankernes NEP-midler og deres udløbsprofil er estimeret ud fra tal fra Finanstilsynet og Bloomberg.
Kilde: Finanstilsynet, Bloomberg og egne beregninger.

pital. Eftersom NEP-kravet består af det almindelige kapitalkrav plus et tillæg, er NEP-kravet generelt det mest bindende krav for de ikke-systemiske banker. Flere af de ikke-systemiske banker har vanskeligt ved at overholde NEP-kravet i lavvækstscenariet, og kun få overholder det i det hårde recessionsscenario. For de ikke-systemiske bankers vedkommende indfases NEP-kravet gradvist frem mod 2023. Finanstilsynet har dog betinget indfasningen af, at der er et normalt indtjenings- og nedskrivningsniveau i indfasningsperioden. Hvis den forudsætning ikke holder, hvilket vil være tilfældet i stress-scenariet, er der indlagt en mulighed for, at indfasningsperioden forlænges.

⁵ Med det forbehold, at det er ikke muligt at få et eksakt overblik over bankernes samlede NEP-midler og deres udløbsprofil ud fra det tilgængelige datagrundlag, og der er derfor en vis usikkerhed forbundet med beregningerne.

⁶ Realkreditinstitutter skal i dag overholde et gældsbufferkrav, men fra 2022 gælder et samlet krav på mindst 8 pct. af en koncerns passiver.

Stresstestens scenarier

Stresstesten tager udgangspunkt i tre makroøkonomiske scenarier, der løber over perioden medio 2019-2022: et grundforløb, et lavvækstscenarie og en hård recession. Grundforløbet følger Nationalbankens prognose for dansk økonomi, mens der i lavvækstscenariet er en indenlandsk recession. Det hårde scenarie omfatter en global krise, hvor eksportmarkedsvæksten reduceres, og der sker betydelige fald i BNP og huspriser, mens arbejdsløsheden stiger. Se bilag 2 for en beskrivelse af udviklingen i en række nøglevariable.

I udarbejdelsen af det hårde recessionsscenario lægger Nationalbanken særligt vægt på udviklingen i arbejdsløsheden, det reale BNP og huspriserne. For hver af disse variable benyttes en systematisk tilgang til at bestemme, hvor meget de skal stige (arbejdsløshed) eller falde (BNP-vækst og huspriser).⁷ Tilgangen sikrer, at scenarierne afspejler konjunkturerne, således at der fx er mere stress efter en periode med stærk fremgang i økonomien.

Konkret forsøger vi at ramme udvalgte sigtepunkter for udviklingen i arbejdsløsheden, det reale BNP og huspriserne (divideret med den disponible indkomst), jf. tabel 1. Sigtepunkterne beregnes ud fra historiske data og er dermed bagudskuende. Der er derfor i tilgangen indlagt en mulighed for at justere scenarierne ud fra en ekspertvurdering for at opfange fremadrettede risici, men der er ikke gjort brug af muligheden i denne stresstest.

Udvikling i nøglevariable

Tabel 1

Variabel	Regel	Justering
Stigning i arbejdsløshed	6,3 procentpoint	0,0
Fald i realt BNP	-5,7 pct.	0,0
Fald i huspriser divideret med disponibel indkomst	-24 pct.	0,0

Anm.: Se Danmarks Nationalbank (2018), De største banker overholder kapitalkrav i stresstest, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 21, november, for en teknisk beskrivelse af de regler, der ligger til grund for udviklingen i de tre nøglevariable.

Kilde: MONA-statistik og egne beregninger.

⁷ Scenarierne udarbejdes i samarbejde med Finanstilsynet. Metoden bag udarbejdelsen af scenarierne er nærmere beskrevet i Nationalbankens seneste stresstest (Danmarks Nationalbank (2018), De største banker overholder kapitalkrav i stresstest, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 21, november).

Bilag 1: Population i stresstesten

Systemiske banker (kreditinstitutter)

Danske Bank

Nykredit Realkredit

Jyske Bank

Nordea Kredit

Sydbank

DLR Kredit

Spar Nord

Ikke-systemiske banker (kreditinstitutter)

Arbejdernes Landsbank

Ringkøbing Landbobank

Sparekassen Kronjylland

Vestjysk Bank

Lån & Spar Bank

Jutlander Bank

Sparekassen Sjælland-Fyn

Den Jyske Sparekasse

Sparekassen Vendsyssel

Alm. Brand Bank

Bilag 2: Scenarier i Nationalbankens stresstest

Udvalgte nøgletal	Tabel		
	Grundforløb	Lavvækst	Hård recession
2020			
BNP, pct. år-år	1,5	1,2	0,9
Privatforbrug, pct. år-år	2,2	1,7	1,6
Eksportmarkedsvækst, pct. år-år	3,1	3,1	1,9
Boligpriser, pct. år-år	3,5	2,9	1,4
Bruttoledighed, pct. af arbejdsstyrke	3,2	3,3	3,3
Obligationsrente	0,4	0,4	0,4
2021			
BNP, pct. år-år	1,5	-0,8	-5,2
Privatforbrug, pct. år-år	2,1	-1,5	-4,2
Eksportmarkedsvækst, pct. år-år	3,2	3,2	-8,5
Boligpriser, pct. år-år	3,0	-4,3	-16,7
Bruttoledighed, pct. af arbejdsstyrke	3,0	4,0	5,9
Obligationsrente	0,4	0,4	0,4
2022			
BNP, pct. år-år	1,6	0,8	-1,5
Privatforbrug, pct. år-år	2,2	-0,5	-2,6
Eksportmarkedsvækst, pct. år-år	3,2	3,2	-0,4
Boligpriser, pct. år-år	2,4	-1,4	-7,7
Bruttoledighed, pct. af arbejdsstyrke	2,8	4,7	9,4
Obligationsrente	0,5	0,5	0,5
Anm.: Årsgennemsnit. Boligpriser angiver kontantpris på enfamiliehuse.			

OM ANALYSE

Som en konsekvens af Nationalbankens rolle i samfundet udarbejdes analyser af økonomiske og finansielle forhold.

Analyserne udkommer løbende og omfatter bl.a. vurderinger af den aktuelle konjunktursituation og den finansielle stabilitet.

Analysen består af en dansk og engelsk version. I tilfælde af tvivl om oversættelsens korrekthed gælder den danske version.

DANMARKS NATIONALBANK
HAVNEGADE 5
1093 KØBENHAVN K
WWW.NATIONALBANKEN.DK

Redaktionen er afsluttet
12. november 2019

Søren Korsgaard
Stress Test Advisor
FINANSIEL STABILITET